

z „narodno navdušenostjo“ pregnati, ali ga tak „stenkati“, da nikoli več ne pride. To se je pa ne le Nemcem zgodilo, se je tudi Madžarom. Najboljše se od srediških prvakov sprejme sorodnik krcov, cigan, — rekel sem od prvakov. Na čast Središčanov se mora namreč reči, da je večina mirna, zadovoljno živi; le nekaj voditeljev ima celo komando — in navadni kmetje so premirni, da bi se upali kaj tej komandi protiviti. Vejo namreč, da je joj če kdo ima drugo misel, nego „oberkruci-belo-rudečo-modre-barve“. Taki tihi smo tudi mi „Štajercijanci“. A prišel bo dan, ko se zdramimo, prišel bo dan, ko bomo pomedli z zadnjimi narodno-prvaškimi mogotci. Kmetje udarili bojo s pestjo na mizo, da se bo strahoma prvaški generalštab v kottičke poskril in se ne bo upal več na beli dan in gospodarili bodo spet kmetje in drugače bo gledalo v trgu. Kmetje, vzdravimo se, glejmo, da bomo dosegli spet čase naših pradedov in dobro, pametno, pošteno gospodarstvo z občinskimi premoženjem!

„Mali Josip.“

(Opomba uredništva: Ker se ta članek in od „Središčana“ nam uže v zadnji številki naznanjen in sedaj upošljen članek skoraj strinjata, bomo drugi članek ob priliki priobčili).

Sv. Marjeta Dplj. V štev. 32 od 6/8. 1911 je prinesel „Štajerc“ dopis, v katerem je g. nadučitelj Achitsch dokazal v mirnej, nepristranski besedi nujno potrebo razdelitve naše občine sv. Marjete. Ta dopis je zakotnemu, klerikalnemu dopisniku „Slov. Gosp.“ možgane tako zmešal, da se ta kujon podstopi v zadnji številki „Slov. Gosp.“ zopet blebetati o naših razmerah, ki ga, takoj rečeno, toliko brigajo ko Marječane lanske sneg. Ker je stvar razdelitve naše občine jako pereče vprašanje, blagovoli mi dragi „Štajerc“ tudi nekaj besed. Člankar „Slov. Gosp.“ sam ne razume kaj piše. On trdi da se Prepolje polit. občina. To ni res, ampak polit. obč. je sv. Marjeta Dplj. Dalje trdi da bodejo davkoplačevalci dva župana in dve županstvi plačevali. Vbogo revč! Kaj ne veš da se 240 K lahko razdeli v 120 K + 120 K ali 80 K + 160 K itd. Seveda, zmešanim možganom je ta račun pretežek. Kako pa misliš zaradi šole? Šola se bode morala razširiti. Da bodejo stroški, to vemo, a vemo pa tudi da se ti zaradi razdelitve občine ne bodo niti za en vinar povišali niti znižali. Kaj se plačila tiče, imamo že finančnega ministra naprošenega. Tudi za margečki „türn“ se boji, da bi se podrl. Ne bo se ne. Ta je stal pred njim, stoji in bo stal za njim. Stara šola ki občino nič, le kraj. šols. svet briga, se obrestuje dovolj. Če bi se prodala, bi pač morali nadučitelju plačati kvantir, ki bi presneto drag prišel. Gmajška hiša nese 80 K obresti. Ni to dosti za kučo, ki je vredna kakih 2000 K; niso to 4% obresti? Dopisniku „Slov. Gosp.“ pa svetujem v imenu vseh Marječanov, naj pusti zadevo razdelitve občine sv. Marjete Dplj. nastran, kajti revček ubožček je itak ne bode izvršil, ampak to prepustimo g. Achitschu ki je za nas kmete, kočarje in gostače po našem prepričanju bil in bo. Zakotnemu pisču „Slov. Gosp.“ pa svetujem naj miruje, drugače ga pošljemo v bližino Gradca število 47. Prosim pa tudi da mi potrdite, da ni g. Achitsch tega članka doposlal. Eden za vse.

Opomba uredništva: Potrjujemo radevoljno, da g. nadučitelj Achitsch tega članka ni vposlal!

Sv. Marjeta Dplj. Občinski urad sv. Marjete Dplj. prosi za sprejem sledeče izjave: „Slovenski Gospodar“ v zadnji številki od 24/8. 1911 stran 3 prinaša dopis, v katerem predmetuje v prvi vrsti g. nadučitelju Achitschu in v drugi vrsti množini naših občanov politične namene zastran razdelitve občine sv. Marjete. Odstranjenje zdajšnjih, neznosnih razmer je le mogoče potom razdelitve, kakor jo je opisal naš nadučitelj g. Achitsch v „Štajercu“. V seji od 16/7 1911 občinskega odbora sv. Marjete Dplj. se je enoglasno sklenilo prositi za dovoljenje te razdelitve na primernem mestu, ker je delitev davčne občine Prepolje in polit. občine sv. Marjete Dplj. izredna želja vseh davkoplačevalcev Prepolj, Trnči in sv. Marjete Dplj. in se je g. Achitsch naprosil, da v zvezi z občinskim uradom stori potrebne korake, ktero težavno delo je tudi ra-

dovoljno prevzel. Občinski urad obsoja najostreje zahrbtnorovanje proti delu, ki bode služilo le v korist vsem občanom, v vrnitev reda in miru med njimi, in izjavi, da bode brezobzirno deloval na doseg svojega cilja. Občinski urad sv. Marjete Dplj. 27/8. 1911. Jurij Gojčič, župan, And. Kirbiš. Odborniki: Johan Rodošek, Anton Alles, Lukas Frak, Mihael Pesek, Franz Sagadin.

Mursko polje. Mi imamo „Križevsko opekarno“, ki je zares polna križev in težav. Babilonska zmešnjava je bila že od začetka; sedaj pa je prišlo to podjetje do meje, katere še ne najdemo v nobeni mapi. Ciglanica je bila „notri žegnana“ in sicer ob ogromni ter raznovrstni asistenci odličnih društvenikov in rojakov. Od tega dneva je preteklo že precej časa. Bile so viharne urice! Mi kmetje, ki podpiramo vse, kar je le količkaj narodnega, smo bili veseli, da imamo na krasnem murskem polju velikansko glinasto podjetje, ki temelji na pristni narodni podlagi. Upati je bilo, da bode nesla velikanska opekarna tudi istotaki dobiček. Vršila se je seja za sejo. Sedelo se je in zopet sedelo. Lepa narodna ideja nikakor ni zamogla zvaliti; — iz lepih jajih imamo danes le primerno število smrdljivih žlaptkov. Da, da, to so pravcati „zaprtki“, kajti iščite jedro, iščite zdrave razmere sploh — ne bote jih našli. Čudili smo se, da ne grejo tisočaki kar živi v društveno blagajno. Oče Jureš Lujz, ki so pobožen kmet in seveda tudi pošten mož, so se trudili noč in dan; niso zahtevali skoraj nobenega plačila in tudi nobene zahvale. Storili so vse le Bogu na čast, bližnjemu v korist. Njihov polbrat in duševni vodja našega glinastega podjetja dr. Karol Grossmann, slavnoznani luterški advokat in posestnik, se je trudil istotako in je delal celo čudeže. Bili so čudeži vseh čudežev! Toda niso dobili višjega in pristojnega potrjenja. Zdravi možgani, kojih še ni umorilo nobeno umetno gnobjilo in nobena kemična tinktura, so začeli misliti natančneje in končno je pod navadno kvokačo na glinasti podlagi močno zagrmelo. Zaškrpalo je v potrtih vozovih in stari štemplni so se nasmehnil v občestnih jarkih. Slabi časi so, nobenega žegna več. Mi zvezarji smo na murskem polju v ogromni večini, sami pobožni ljudje, ter se ne bratimo z drugimi, tudi z židovi ne. — Mi damo Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega. Radi čitamo „Štajerca“; on bi moral postati vsepovsod naš evangelj, kajti v njem je in se zrcali živa resnica. V kratkem bomo poročali o ljubki bilanci našega glinastega podjetja, omenili nekaj lepih prizorov iz židovsko-slovanske vzajemnosti ter

natisnili tudi slike velikih tovarnarjev in častih gospodov Jureš Lujz in Grossmann Karl. Gospodu uredniku murskopoljske pozdrave!

Kmet.

Pola. Dragi „Štajerc“, prejmi od mene tak kak dopis; kot stari naprednjak Vas bode cenjene bralce gotovo s tem dopisom najbolj razveselil, ko sem že dve leti tukaj v tej kameniti Poli, pa veselega še nič doživel danes večera. Prvo veselje sem čutil danes z sebi, ko smo sprejeli našega prestolonaslednika Franc Ferdinanda zelo slovesno; mudil se je malo časa tukaj, mimo peljoč se iz manevra iz Dalmacije. Priridili so mu takoj zelo neko krasnega; celo vojno luko (Kriegshafen) so razsvetili z električno lučjo, cele vence prekrasni lučič je bliskalo v morskih valovih nočnega morja. Lahko rečem do 1500 lučic je razsvetlilo morje. Stari zid „Arena“ so pa zažgali z umetnim ognjem tako, da je bilo videti kakor da bi cela Arena bila po noči od solnca razsvetljena; res nekaj zelo krasnega. Hodil sem že Bogu na kje po drugih krajih, pa kaj takega še v resnici nisem doživel. Prestolonaslednik se je pripeljal po morju s torpedobotom, zvečer ob 8. uri, in se ročno odpeljal po dvornem vaku na Dunaj. V vlak je ga lahko vsak videl, ko ga je ogromna množica od obeh straneh obkolila. Vojaštvo mu je naredilo parade, in godbe vojne mornarice in 87. pešpolka sta mu zaigrali precej različnih kosov. Ljudstva je bilo natlačeno toliko pred vojno luko kakor mravelj. Kaj takšnega ta imeniti kraj Pola gotovo ni doživel, kajti tega tudi ni bila Pola možna. To Vam sporočim kot Vaš sodelovalec. Bodite mi pozdravljeni!

A. P. rojak lepe Štajerske.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda

Čas žetve in nevarnost požara.

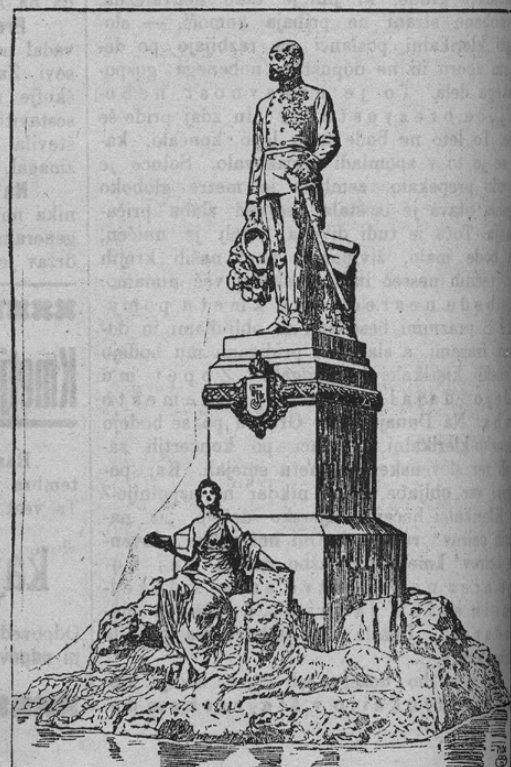
(Spisal Karl Schleimer.)

Staroznana resnica je, da se število požarov poviša, kadar so vsi plodovi, zrnje, detelja in krma pod streho. Istotako je znano, da se požari v času žetve grozovito razširijo, ker napadejo plamena povsod mnogo hrane, in so požari sedaj vsled tega splošne nevarnosti. Ali to sple-

*) „Waldv. Nachr.“

Cesarski spomenik v Karlsbadu.

Te dni so spomenik cesarja Franc Jožefa I. v Karlsbadu odkrili, katerega kaže naša današnja slika. Spomenik so darovali gostje iz Nemčije v večni spomin na 80. rojstno leto našega cesarja, ki je najstarejši med evropskimi vladarji. Predsedstvo spomeniškega odbora je imela württemberska princesinja Werra. Spomenik sam je izvršil nemški mojster profesor Eugen Boermel. Mesto Karlsbad dalo je dotični prostor brezplačno na razpolago. Spomenik stoji na najlepšem prostoru mesta, v Bethovenparku. Delo je naravnost krasno. Iz skupine skal raste granitni podstavek v ednostavnih formah, na katerem stoji 3½ metrov visoka cesarjeva podoba v generalski uniformi. Na zgorajšem delu podstavka je bronasti obroč lovrike, ki nosi spredaj avstrijskega orla in cesarsko krono. Spodaj sedi ženska podoba („Sprudelfee“), ki predstavlja boginjo Karlsbaskih toplic. Ob njenem vnožju pa drži habsburški lev zvesto stražo. Bronasti spomenik je vila firma Gladenback v Berlinu. Spomenik hranil bode slavo našega virolasega vladarja še za bodoča stoletja.

Das Denkmal für Kaiser Franz Joseph I. in Karlsbad von Prof. Eugen Boermel, Grunewald-Berlin 1911.

ko nevarnost pa se še vsled dveh okoliščin poveča: čas žetve pade po navadi v nesročno in nje sledeče suše, katera povzroči nepotrebno pomanjkanje vode. Suša odpira besnim plamenam vse duri, pomanjkanje vode pa jemlje nevarnost, plamenam odločno nasproti stopiti.

Kako nastane ogenj? — Edino zaradi lahkomiselnega ravnanja z ognjem ali zaradi zločinov, ki so dejanja blaznih ljudi. Da se kaj samo obsema vname, je pri današnji vrsti gospodarskih poslopij, kjer je dovolj za zrak skrbjeno, skoraj izključeno.

Neprevidno, lahkomiselno ravnanje! Vsa leta so potrošena s slamo. Treba je le gorečo užgalico, konec cigare, pepela iz pipe proč vreči in lahko nastane velikanski požar, ki spravi človeško existenco in življenje v nevarnost. Tako ne nastanejo samo hišni požari, marveč tudi poljski, travniški ter gozdni požari skoraj izključno zaradi neprevidnosti izprehajevalcev. Tako naj bi si vsled tega pred očmi držal, kako splošno nevarno je neprevidno ravnanje z ognjem in lučjo. Oj, da bi se vsakdo vsaki dan na sledeče temeljne stavke spominjal:

1. Pazi pri kadenju! Najednostavnost navodila reda ti prepovejo, da enesnaš stanovanje s proč vrženimi užgalicami, ostanki smodk ali pepelom iz pipe; ali v stanovanju napravi lahko metlja takoj red. Bodi pa tudi v prostem previden, kjer je tam tvoja neprevidnost lahko za mnoge nevarna. Ako si dovolj kadil, potem pazi, da ostanki tvoje zabave ne povzročijo bede!

2. Ne kupuj žveplenk! Pač ti dajo te vrste užgalice marsikateri dobiček, ali one imajo tudi nevarnost, da se jako hitro vnamejo, ako le eno zgubiš.

3. Ne rabi nikjer odprte luči! Ne v hlevu, ne v gospodarskem poslopiju, ne v kleti in ne na stranišču. Ena sama slavnica, ena pajkova, en kosček papirja povzroči pri odprti luči lahko požar.

4. Bodi previden pri rabni snovi, ki se lahko vname, kakor na pr. pri olju, masli, limu, spiritu, petroleju, bencinu, karbidu itd.

5. Ne pusti nikdar otroke brez vsakega nadzorstva v hiši!

6. Ne pusti slame okoli svoje hiše potleh ležati!

7. Predno greš spat, preglej še enkrat vse kote tvojega posestva!

8. Drži si ojestrega domačega psa, da te obvari pred neznanimi dvomljivimi postopaki!

9. Zapovej vsem, kiso v hiši, isto previdnost glede ognja, tako dasti poslom, poletnim gostom itd.

10. Ne zamudi tvojega posestva pametno proti požaru zavarovati! Ti stavki veljajo v prvi vrsti zato, da se ogenj prepreči. Ako pa ogenj vkljub tej previdnosti nastane, potem naj sledeče določbe resnega delu požarnih bramb pomagajo:

1. Ponoči naj bode dvorišče prosto od vseh poljedelskih orodij.

2. Prostor za uvoz naj bode vedno prost,

tako da zamore v potrebnem slučaju požarna bramba takoj in neovirano do dela priti.

3. Vodnjak naj se lahko odkrije; ne dajaj na vodnjak posode in druge predmete.

4. Vrata pri hiši in v hlevu naj se lahko in hitro odprejo.

Zdaj še par besed o požarni brambi sami. Krasni napredek, ki so ga požarne brambe avstrijske od l. 1870 naprej doživele, vidimo jasno iz števil: Leta 1870 bilo je v Avstriji samo 331 požarnih bramb; do leta 1906 naraslo je to število na 11.000 s skupno 400.000 možmi. V mnogih krajih so poleg domačih požarnih bramb tudi fabriške in je v takih krajih lahko proti nevarnosti požara nastopiti. Drugače je v krajih, kjer ima 3 do 5 in še več vasi le eno samo požarno brambo. Že dejstvo, da konjev ni takoj na lici mesta, oteži hitro delo gasilcev. Saj so ravno v času žetve konji hudo izmučeni in se jih že zaradi živinskega varstva ne sme prenaporno rabiti. Tudi zmanjšan ognja in služba v shrambi požarnikov potrebujeta mnogo prememb.

Pred vsem bi bilo tedaj potrebno, da se (vsaj v času žetve) vpelje povsod stalno nočno službo, ki bi jo naj izvrševali člani požarnih bramb. Ureditve gasilnih voz in alarmiranje gasilcev bi bila dolžnost te straže. Požari po končanem delu in ponoči so najbolj nevarni; zato bi morala dva gasilca službo opravljati. V požarniški hišici naj bi bili dve postelji, pri njih pa orodje stražnikov. Nočni čuvaj bi straži ogenj naznanil, gasilec A bi moštvo alarmiral, gasilec B bi brigalne pripravil ter konje vpregel, tako da se prihajajoči gasilci takoj lahko odpravijo. Potrebne stroške bi morala dežela in občina poravnati; saj se gre zato, da se varuje lastnino in življenje prebivalcev. Častna dolžnost vsakega je, da postane član požarne brambe. Redne vaje naj bi delazmožnost požarnikov še povišale, skupni obhodi, parade itd. naj bi tovariške medsebojno ljubezen povečale in prebivalstvu zmožnost gasilcev pokazale.

Ako bi se vse te nauke povsod vpeševalo, potem bi bilo na tisoče manj požarov in tisočkrat bi se lahke že nastali ogenj hitro pogasil.

Novice.

Ljubljanskim kričarjem okoli srbofilskih tamnih listov je menda zopet dolgčas. Radi bi zopet nemške davkoplačevalce na srbski način nadlegovali in napadali. Slovensko-radikalno dijaštvo priredi dne 17. septembra neko veliko

slavnost, ki naj bode obenem praznovanje obletnice krvavih dogodkov leta 1908. Znano je, kako se v Ljubljani take slavnosti praznuje. Zato je upati, da bode oblast divjanje gotovih prenapetih slovenskih krogov vstavila. Sicer pa večina tudi slovenskega ljubljanskega prebivalstva s takimi priredbami itak ni zadovoljna. Kajti dobička nima od tega nikdo, kakor k večjem „narodni advokati“. Prebivalstvu samem pa je srbofilsko divjanje v gospodarskem oziru vedno škodovalo.

Iz Spodnje-Stajerskega.

V sv. Lenartu slov. gor., tako se nam poroča — praznovali so preteklo nedeljo zaključek drugega šolskega leta na novi nemški šoli. Slavnost je vodil g. nadučitelj Flöry. Na dnevnem redu so bile deklamacije, petje in telovadbe. Zlasti telovadba dečkov in deklic je našla mnogo odobravanja. Nežnejšega je tudi težko misliti, kadar lepo deco, zbrano v različnih skupinah okoli grba „Schulvereina.“ Izstopivši so dobili knjige in spominske listke v slovo. Udeležba pri tej lepi slavnosti je bila izborna in lahko rečemo, da je bilo vse splošno zadovoljno. Nemška šola v sv. Lenartu napreduje in bode i znanprej napredovala!

Javna zahvala. Iz Šoštanja se nam poroča: G. Karl Emil pl. Haebler, graščak na Gutenbühl pri Šoštanju je zopet svojo plemenitost dokazal in je podelil večje darove za razne potrebe mestu Šoštanju. Tako je dal za izdajanje nemške šole, ki bode s prihodnjim letom postala 3 razredna, veliko svoto 500 kron. Nadalje je podelil nemškemu otroškemu vrtec 100 kron, prostovoljni požarni brambi 50 kron; tej je tudi obljubil, da ji bode pomagal pri nabavi novih rekvizit in uniform. Nadalje je kot čestilec petja podelil nemškemu moškemu pevskemu društvu „Liederkrantz“ 35 kron. Kot dobrotnik revežev se je zavezal, da bode v oskrbo revežev v Woschnaggovem zavodu mesečno 42 kron plačal. Samoumevno je, da se veseli mesto nad to velikodušnostjo in da se visokemu gospodu javno zahvaljuje z upanjem, da bode i znanprej potrebe mesta podpiral.

40 letnico kot kopeljski zdravnik praznoval je te dni g. dr. Jos. Hoisel v Rogaški Slatini. Čestitamo vrlemu možu iz vsega srca!

Čudna narurna igra. Iz Frama (Frauheim) se nam poroča: Zadnji četrtek je v Koprivniku pri Framu pri posestniku g. L. Apočnik vrgla krava popolnoma človeku podobno tele. K temu opomnimo

Ukradena slika.

Ka Francoskem (in lahko se reče, po vsem za umetnost navdušenem svetu) vlada velika razburjenost. Iz poslopja Louvre v Parizu je namreč naravnost neverjetno svoto vredna slika „Mona Lisa“ ali „Gioconda“ izginila. Slika je mojstersko delo velikega italijanskega slikarja Leonardo de Vincis. Za sliko, ki predstavlja v nedosežni umetnosti žensko postavo, hotelo se je že dva milijona frankov dati; pa francoska vlada je ni hotela prodati. Leonardo de Vincis je tudi znane krasno sliko o Kristovi zadnji večerji napravil. O tatni sliki, ki je 1 meter visoka, še ne vedo ničesar.

Zahtevajte

povsod

„Štajerca“

Das aus dem Louvre entwundene Gemälde
Leonardo de Vincis „Gioconda“

Gotovo govejo juho

najboljšega okusa dajo

MAGGI JEVE kocke

à 5 h

Pazite natanko na ime **MAGGI** in varstveno znamko križeva zvezda. Druge kocke niso MAGGI-jeve.